

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND

Statsministeriet
Prins Jørgens Gård 11
1218 København K

Dato: 20. september 2011

J.nr.: 415-0001

Indberetning vedr. inatsisartuts efterårssamling, tirsdag den 20. september 2011.

Inatsisartut behandlede følgende dagsordenspunkt:

Punkt 16:

Åbningsdebat.

(Formanden for Naalakkersuisut).

Åbningsdebatten fandt sted på baggrund af formanden for Naalakkersuisuts åbningstale som blev holdt fredag den 16. september 2011, jfr. indberetning af samme dato.

Fra de politiske partiers ordførerindlæg og debatten kan følgende fremhæves:

Inuit Ataqatigiit fandt at dogmet om de fire vækstbyer må forlades, fremover bør udvikling ske i hele landet. Derfor bør der ske en nødvendig prioritering af anlægsinvesteringer, som dog ikke alene kan fremme vækst. Der er behov for nye erhverv og differentieret erhvervsudvikling som basis for vækst.

IA ser frem til realisering af den regionale udviklingsstrategi. Undersøgelsen af bosætningsmønsteret sidste år belyste nødvendigheden af opfølgning af strategien.

De selvstyrejede selskaber skal spare via servicekontrakterne, men det er nødvendigt med en holistisk tilgang, således at besparelser ikke får utilsigtede uhensigtsmæssige konsekvenser lokalt.

De økonomiske problemer skal løses strukturelt. Fortsættelse af den etablerede kurs er ikke en option.

Stigende arbejdsløshed medfører behov for nytænkning på det sociale område. Arbejdsløse skal ikke i passiv forsørgelse, og det skal kunne betale sig at arbejde. IA foreslår derfor, at

midler til arbejdsløshedsbekæmpelse primært skal bruges til kompetenceudvikling og opkvalificering. Råstof- og olieindustrien og det sociale område er oplagte områder.

Kommunalreformen bør evalueres. Den struktur, som etableredes efter sidste reform har ikke på alle punkter vist sig hensigtsmæssigt, og området bør derfor efterses, ikke mindst med henblik på at styrke uddannelsesområdet, især fsva bygderne.

Demokraterne pegede på behovet for en ansvarlig og langsigtet økonomisk politik, dels i lyset af den globale krise, dels begrundet i den demografiske udvikling, inkl den stigende ældrebyrde, i Grønland. Demokraterne fremlagde partiets synspunkter under overskrifterne: vækst, velfærd, uddannelse og identitet. Partiet vil til den ende foreslå en sænkning af skatten på arbejde, mens der skal bruges midler på en forbedring af folkeskolen. Under indlægget pegede ordføreren på de muligheder der ligger i udvinding af radioaktive stoffer og efterlyste en tilpasning af råstofloven, således at den gældende nul-tolerancepolitik overfor udvinding af radioaktive stoffer kan ændres. Endelig så ordføreren frem til opfølgning på bl.a. transportkommissionens betænkning.

Kattusseqatigiit Partiiat tog udgangspunkt i det gode samarbejde i landsstyrekoalitionen, men pegede på behovet for sikring af fiskeres og fangeres vilkår. Partiet manede til årvågenhed overfor udenlandske virksomheders virke i Grønland i forbindelse med råstofudvinding og mente at der burde sikres indtægter herfra. Endvidere indstillede partiet, at spørgsmålet om 'baseleje' el. lign i forbindelse med den amerikanske militære tilstedeværelse i Thule tages op af landstinget. Partiet havde ønsket spørgsmålet behandlet under landstingets forårssamling, men havde ikke fået sit forslag optaget på dagsordenen.

Fra oppositionen kom et særdeles kritisk ordførerindlæg fra Siumut. Partiet mente, at de seneste to års udvikling har resulteret i stigende ulighed, idet nogle byer er i rivende udvikling, mens resten af landet er gået i stå. Tilsvarende er der sket positiv udvikling for de selvstyrejede selskaber på bekostning af små virksomheder. Der skabes ikke vedvarende arbejdspladser, og der sker ikke opkvalificering af ledige. Nye jobs i råstofindustrien, men også i det offentlige, besættes med udefra kommende arbejdskraft samtidig med at arbejdsløsheden hos hjemmehørende stiger. Samlet set styrer landet mod en tilstand svarende til G-60-politikken, med den væsentlige forskel, at den er skabt af Grønlands egen regering.

Siumut anførte, at åbningstalen samlet gav indtryk af et handlingslammet landsstyre, som ikke aner hvor man skal tage fat.

På råstofområdet behov for fokuseret indsats for at sikre maksimal nytte for Grønland, herunder mht jobs og udvikling.

Landsstyrets kurs på fiskeriområdet er til skade for erhvervet. Det bør være en politisk opgave at sikre bedre forhold for fiskere, fangere og ansatte i fiskeindustrien.

Ordfører Aleqa Hammond rettede en skarp kritik mod landsstyrets praksis med at nedsætte kommissioner og iværksætte redegørelser. Hun mente, at tiden er ved at rinde ud for

landsstyret, der må nu demonstreres handlekraft. Befolkningen er skuffet over den manglende handlekraft og den manglende inddragelse af befolkningen.

Atassut forholdt sig i sin ordførertale til tilbagegangen i udkantsområderne, som man forbandt med de vanskelige vilkår for fiskere og fangere. Partiet pegede på behovet for udvikling af erhvervsmuligheder, især inden for fangst og fiskeri, men også på alternative erhvervsmuligheder. Partiet opfordrede til, at man greb de muligheder som byder sig til på råstofområdet og efterlyste oplysninger om EU's interesse for sjældne jordarter. Endvidere rettedes kritik mod landsstyret for ikke at informere tilstrækkeligt om status for ALCOA-projektet.

Atassuts ordfører oplyste i forbindelse med sit indlæg, at det tekniske samarbejde mellem Atassut og partierne i landsstyrekoalitionen er ophørt forud for efterårssamlingen, men forsikrede samtidig om, at partiet fortsat vil søge bredt samarbejde.

Med venlig hilsen

Mikaela Engell

Kopi pr. e-mail: Folketinget
Kongehuset, Kabinetssekretariatet
Samtlige ministerier
Rigsombudsmanden på Færøerne